

§ 5

Dnr

Tillgänglighetsplan 2015 inkl. skrivelser till KS

Rådets beslut

- Att föreslå Kommunstyrelsen att anta Tillgänglighetsplanen 2015
- Att skicka bilaga 3 och 4 till Kommunstyrelsen

Beskrivning av ärendet

Genomgång av Tillgänglighetsplanen 2015 inkl. skrivelser till Kommunstyrelsen. Kontaktuppgifter till Myndigheten för delaktighet ska läggas till.

Rådet beslutar att föreslå till Kommunstyrelsen att anta Tillgänglighetsplanen med ovan nämnda tillägg.

Rådet beslutar att bilaga 3 och 4 ska skickas till Kommunstyrelsen.

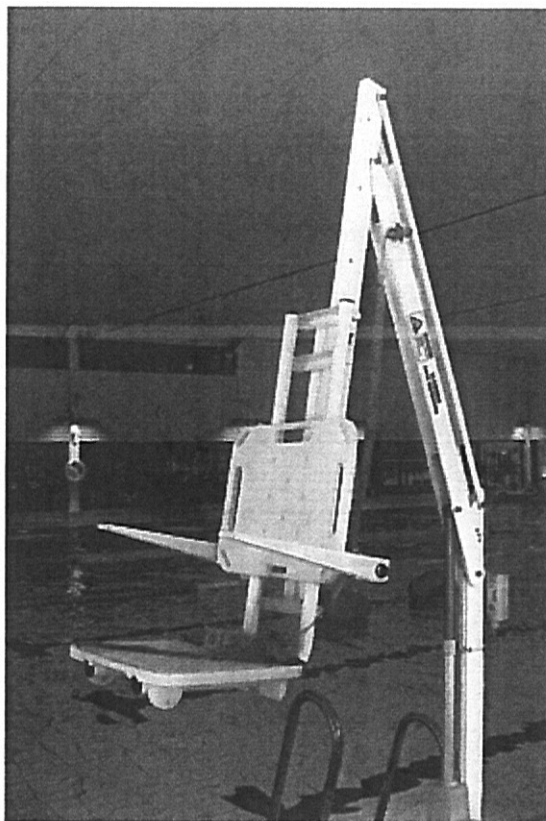
Bilagor

Bilaga 2: Tillgänglighetsplan 2015-2017

Bilaga 3. Skrivelse till KS om tillgänglighetsrådgivare

Bilaga 4. Skrivelse till KS om samordnande och stödjande funktion till KRF

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

**Tillgänglighetsplan för Tyresö kommun
2015-2017
med aktiviteter 2015**

Innehållsförteckning

	Sida
Omvärldsanalys.....	3
Tillgänglighetsplan.....	8
1. Kommunal planering och Kommunala rådet för funktionshinderfrågor (KRF)....	8
2. Bemötande.....	9
3. Tillgänglig information och kommunikation.....	10
4. Tillgänglighet i den fysiska miljön.....	11
5. Omsorg och social service.....	13
6. Kultur och fritid.....	14
7. Utbildning.....	15
8. Arbete.....	16
9. Kostnadssammanställning för KRF.....	17
Bilagor:	
Bilaga 1. Kultur och fritid för alla 2014.....	19
Bilaga 2. Användning av trådlösa nätverk behöver begränsas.....	21
Bilaga 3. Behov en kvalificerad sekreterare i KRF.....	22
Bilaga 4. Tillgänglighetsrådgivarens roll i kommunen.....	23
Bilaga 5. KRF:s arbetsgrupper och kontaktpersoner 2015.....	25

OMVÄRLDSANALYS

Nationella handlingsplanen

I den av riksdagen beslutade nationella handlingsplanen från år 2000 framhålls tre viktiga mål för insatserna under de kommande åren:

- att se till att handikappperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle, samt
- att förbättra bemötandet

År 2010 angavs också som ett delmål att samhällsplaneringen på ett tydligt sätt beaktar de funktionsnedsattas behov. Detta innebar bland annat att den fysiska och informativa tillgängligheten förbättras samt att information och utbildning resulterar i ett bättre bemötande av personer med funktionsnedsättning. Genom att föreskrifter om enkelt avhjälpta hinder har förts in i Plan- och bygglagen, PBL, skapades också förutsättningar att påskynda tillgänglighetsarbetet.

Den nationella handlingsplanen har under de gångna åren haft betydelse både för statliga myndigheter och landets kommuner. Många kommuner har i likhet med Tyresö arbetat fram planer för att svara upp mot de nationella målen till exempel genom att göra inventeringar och upprätta handlingsplaner för den fysiska tillgängligheten eller genom att genomföra utbildningar kring bemötande.

15 maj 2014 invigdes den nya **Myndigheten för delaktighet*** i Sverige. Den nya myndighetens uppdrag är att arbeta för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska vara delaktiga i samhället. Myndigheten för delaktighet är en sammanslagning av Handisam och delar av Hjälpmedelsinstitutet

Det finns **stora skillnader i sysselsättningsgrad**. Bland personer med funktionsnedsättning är det 55 procent som har sysselsättning, detta jämfört med 79 procent bland övriga

Det finns **stora brister i det särskilda stödet i skolan idag**.

Hälften av de skolor som Skolinspektionen granskat brister i att ge eleverna det särskilda stöd de har rätt till. Samtidigt minskar andelen specialpedagoger. Kommunerna har en nyckelroll i att öka delaktigheten i skolan för elever med funktionsnedsättning. Idag har bara en av fyra kommuner mål för att öka tillgängligheten och delaktigheten i skolan.

Många barn lever utsatt

För många barn med funktionsnedsättning är verkligheten inte bara fylld av brist på delaktighet utan också fylld med utsatthet. 16 procent av barn med funktionsnedsättning blir mobbade jämfört med knappt 6 procent bland övriga barn. Det är dubbelt så stor risk bland barn med funktionsnedsättning att utsättas för våld i hemmet. Barn med funktionsnedsättning har sämre hälsa än övriga barn.

Hälsa

Redan 2008 konstaterades att dålig hälsa var mer än tio gånger vanligare bland personer med funktionsnedsättning. Ofta handlar det om så kallad onödig ohälsa, det vill säga ohälsa som inte är relaterat till funktionsnedsättningen i sig utan uppstår på grund av funktionshindrande processer. Något av det mest oroväckande är att bland patienter som har bröstcancer är dödligheten dubbelt så stor bland de personer som har LSS-insatser. Risken att dö i flera andra sjukdomar är också högre bland personer med psykisk funktionsnedsättning

*Myndigheten för delaktighet, Sturegatan 3, 172 31 Sundbyberg, 08-600 84 00.

Brister i den fysiska tillgängligheten är ett fortsatt problem som finns inom de flesta områdena. 11 procent av kommunerna gör inte tillsyn av Plan- och bygglagen trots att de är skyldiga att göra det. Det är också mycket vanligt att personer med funktionsnedsättning upplever brister i tillgängligheten i handeln, vid idrotts- och kulturevenemang och i många andra vardagssituationer.

Kunskapen om funktionshinder inom rättsväsendet är fortsatt låg och mer kunskap krävs för att säkerställa rättsäkerheten för alla. Exempelvis känner bara en av fyra domare till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Regeringens nya inriktningsmål

Regeringen har som ett förtydligande av de övergripande handikappolitiska målen fastställt inriktningsmål på ett antal prioriterade områden:

Ökad fysisk tillgänglighet

Fortsatt arbete med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder.

IT-politik

Tillgänglighet och användbarhet till offentliga webbplatser ska öka. Kunskap och beställarkompetens kring tillgänglighet och användbarhet ska stärkas i anslutning till offentlig upphandling.

Socialpolitik

Kunskap om i vilken utsträckning de individuella stödets utformning bidrar till de övergripande handikappolitiska målen ska öka.

Utbildningspolitik

Varje barn, elev och vuxenstuderande ska ges förutsättningar att utveckla sina kunskaper så långt som möjligt. Med utgångspunkt från bestämmelserna i PBL och skollag ska tillgänglighet samt uppföljning av tillgänglighet för elever med funktionsnedsättning i förskola och övriga skolformer förbättras.

Kultur, medier och idrott

Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i kultur- och idrottsliv ska förbättras. Funktionshinderperspektivet ska vara integrerat i ordinarie bidragsgivning inom kulturområdet och idrottsområdet. Medietjänster och film ska i högre utsträckning utformas på ett sätt som gör dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Arbetsmarknadspolitik

Sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska öka. Matchningen för dessa personer mot lediga arbeten ska vara effektiv.

Transportpolitik

Transportsystemen utformas så att de blir användbara för personer med funktionsnedsättning. Den transportpolitiska målsättningen har tidigare begränsats till att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Genom att bredda målformuleringen till att gälla hela transportsystemet blir det tydligt att det inte räcker med att endast kollektivtrafiken är tillgänglig.

Folkhälsopolitik

Uppföljningen av hälsans bestämningsfaktorer (de faktorer i livsmiljö, samhällsstruktur och levnadsförhållanden som skapar förutsättningar för en god folkhälsa) bör uppmärksamma hälsan för personer med funktionsnedsättning. Uppföljning av det hälsobefrämjande och förebyggande arbetet nationellt, regionalt och lokalt ska även omfatta hur detta inkluderar personer med funktionsnedsättning.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och fakultativt protokoll till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

År 1993 antogs FN:s standardregler för personer med funktionsnedsättning. Dessa regler var inte juridiskt bindande, men de principiella ståndpunkterna i dokumentet har legat till grund för den nationella handikappolitiken i Sverige.

År 2000 antog FN en resolution där det slogs fast att standardreglerna är den måttstock som ska användas för att uppnå mänskliga rättigheter. År 2006 antogs konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen är, till skillnad från standardreglerna, ett juridiskt bindande dokument. Sverige undertecknade konventionen och ett frivilligt protokoll år 2007 och antog konventionen genom riksdagsbeslut år 2008. Det fakultativa (frivilliga) protokollet ger enskilda individer rätt att klaga till FN:s övervakningskommitté om personen anser att hans eller hennes rättigheter har kränkts. Konventionen är ett sätt att reglera förhållandet mellan individen och den politiska makten. För Sveriges del innebär det att den politiska makten har ett ansvar att respektera, skydda och främja rättigheter för personer med funktionsnedsättning. För Sverige trädde konventionen och det fakultativa protokollet i kraft den 14:e januari 2009.

FN-konventionen

1. Identifierar och förtydligar de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.
2. Gör att var och en kan se vilka rättigheter som finns.
3. Läger fast samhällets ansvar för att mänskliga rättigheter ska förverkligas för människor med funktionsnedsättning.
4. Ger handikappörelsen rätt att vara delaktig i beslutsfattande som rör människor med funktionsnedsättning.

Innehållet i konventionen är uppdelat i:

- Förord.
- Artiklarna 1-4 grundläggande principer.
- Artiklarna 5-30 rättighetsartiklar.
- Artiklarna 31-50 procedurer kring genomförande, uppföljning och övervakning av konventionen.

Förord och grundläggande principer i konventionen

I förord och artikel 1 slås fast att syftet med konventionen är att se till att människor med funktionsnedsättning får full och lika tillgång till mänskliga rättigheter. Konventionen anger således inte några nya rättigheter utan tydliggör vad redan befintliga rättigheter innebär i förhållande till människor med funktionsnedsättning.

I artikel 1, punkt 2, beskrivs också vilka konventionen omfattar:

”Personer med funktionsnedsättning innefattar bland annat personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på samma villkor som andra.”

Artikel 3 slår fast principerna för hur människor med funktionsnedsättning ska kunna delta fullt ut i samhället. I artikeln beskrivs åtta grundläggande principer:

1. Respekt för människors lika värde och självständighet, deras oberoende och frihet att göra egna val.
2. Icke-diskriminering.
3. Full delaktighet i samhället.
4. Respekten för olikheter och accepterandet av att människor med funktionsnedsättning är en del av människans mångfald och natur.
5. Lika möjligheter.
6. Tillgänglighet.
7. Jämställdhet mellan män och kvinnor.
8. Respekt för utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning och respekt för barnens rätt att bevara sin identitet.

Artikel 4 "Allmänna åtaganden" handlar om att respektera, skydda och främja rättigheterna. I artikel 4, punkt 3, slås fast att människor med funktionsnedsättning har rätt att påverka utvecklingen av viktiga frågor som berör dem. Samhället ska samarbeta med handikapprörelsen.

Rättighetsartiklarna

Rättighetsartiklarna går metodiskt igenom olika områden, bland annat hälsa, utbildning, familjeliv, habilitering och rehabilitering, arbete, rättsligt skydd, sport och fritid.

Procedurregler

Artiklarna inom denna del av konventionen handlar om hur tillämpning och övervakning av konventionen ska gå till i varje land och i FN, staternas rapportering till FN:s övervakningsorgan, samarbete mellan staterna m.m. I Artikel 33 beskrivs nationellt genomförande och övervakning. Varje stat som antagit konventionen ska inrätta en samordningsfunktion på regeringsnivå för frågor som rör förverkligandet av konventionen inom olika sektorer och på olika plan. Det ska också finnas ett oberoende nationellt organ som ska övervaka genomförandet och efterlevnaden av konventionen. Artikel 34 handlar om att FN kommer att tillsätta en särskild kommitté som ska övervaka hur rättigheterna i konventionen efterlevs. Två år efter att ett land har ratificerat konventionen ska en rapport lämnas till kommittén och därefter vart fjärde år.

Det frivilliga protokollet

Vid sidan av konventionen finns det frivilliga protokollet som Sverige har ratificerat. Protokollet ger enskild eller handikapporganisation möjlighet att klaga till övervakningskommittén om någon anser att hans eller hennes rättigheter i konventionen är kränkta. Först måste dock "alla inhemska rättsmedel vara uttömda". Fallet måste ha prövats i alla rättsliga instanser som t. ex. länsrätt, kammarrätt och regeringsrätt. Först därefter går det att föra ett ärende vidare till övervakningskommittén.

Adressen till övervakningskommittén är:

United Nations Department for Economic and Social Affairs (DESA), Two United Nations Plaza, DC2-1372, New York, NY 10017, USA

Fax: +1 212 963 0111, E-post: enable@un.org

Nationellt går det att få hjälp i dessa ärenden hos:

Lika Unika, Box 8117, 104 20 Stockholm. Tel: 070-768 28 78, E-post: info@likaunika.org

Regeringsbeslut om att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska omfattas av svensk diskrimineringslagstiftning

Den 14 juni 2012 beslutade riksdagen att bristande tillgänglighet ska omfattas av diskrimineringslagstiftningen

Den 24 juni 2014 fattade riksdagen beslut om ändringar i diskrimineringslagen gällande bristande tillgänglighet för funktionshindrade. Småföretag med mindre än 10 anställda undantas dock när det gäller varor och tjänster. Lagändringen träder ikraft den 1 januari 2015.

Ny plan- och bygglag

En ny plan- och bygglag trädde i kraft 2011-05-02. En viktig förändring är att de flesta tillgänglighetsfrågor tas upp i bygglovsskedet och inte som tidigare i det tekniska samrådet när bygglov redan hade beviljats. Denna förändring innebär att bygglovhandläggaren ska se till att tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga uppfylls i de ritningar och eventuella beskrivningar som inkommer. En del tillgänglighetsfrågor kommer också att tas upp senare i det tekniska samrådet, sådant som inte går att läsa på bygglovsritningar som till exempel tröskelhöjder, kontrastmarkeringar med mera.

En ny byggproduktförordning, CPR, antogs av EU den 24 april 2012. Den ersätter det mer oprecisa byggproduktdirektivet (CPD) den 1 juli 2013.

Förändringen från förordning till direktiv medför att det blir direkt gällande och ska införlivas i nationell lagstiftning, vilket påverkar PBL med vissa ändringar gällande från den 1 juli 2013. Kraven på byggprodukter som ingår i byggnadsverk kommer att skärpas så att produkterna bl. a. i högre utsträckning anpassas till personer med funktionsnedsättning.

För att plan- och byggbestämmelserna ska bli mer lättillgängliga har en tillgänglighetshandbok tagits fram. Den innehåller en utförlig beskrivning av bestämmelserna och ska vara ett hjälpmedel för alla förvaltningar. Målet är att skapa ett Tyresö tillgängligt för alla. Handboken är antagen av kommunfullmäktige 2012-11-15.

EU:s handikappstrategi 2010-2020: Nya åtgärder för ett hinderfritt samhälle

I strategins inledning sägs att EU och dess medlemsstater har ett tydligt uppdrag att förbättra den sociala och ekonomiska situationen för människor med funktionsnedsättning. Kommissionen har fastställt åtta huvudsakliga insatsområden:

1. Tillgänglighet:

Skapa tillgänglighet till varor, tjänster (även offentliga tjänster) och hjälpmedel.

2. Delaktighet:

Skapa full delaktighet i samhället genom att:

- se till att de kan utnyttja de möjligheter som unionsmedborgarskapet innebär.
- undanröja administrativa hinder och negativa attityder till full delaktighet på lika villkor.
- tillhandahålla ändamålsenliga tjänster i närområdet, bl. a. tillgång till personlig assistans.

3. Lika rättigheter och likabehandling:

Undanröja diskriminering på grund av funktionsnedsättning.

4. Sysselsättning:

Se till att fler människor med funktionsnedsättning får möjlighet att försörja sig på den öppna arbetsmarknaden.

5. Utbildning:

Främja utbildning och livslångt lärande för elever och studerande med funktionsnedsättning.

6. Socialt skydd:

Verka för rimliga levnadsvillkor för människor med funktionsnedsättning.

7. Hälsa:

Främja lika tillgång till hälso- och sjukvård för personer med funktionsnedsättning.

8. Utrikespolitik:

Främja rättigheter för personer med funktionsnedsättning i EU:s utrikespolitik.

Genomförandet av strategin ska ske genom

- att öka kunskapen om handikappfrågor i samhället och se till att personer med funktionsnedsättning vet vilka rättigheter de har och hur de kan nyttja dem.
- att nyttja EU:s finansieringsinstrument på bästa sätt för att skapa bättre tillgänglighet och ickediskriminering samt ge ökad synlighet för de finansieringsmöjligheter som finns i programmet efter år 2013.

TILLGÄNGLIGHETSPLANEN

Målet med tillgänglighetsplanen är att skapa ett tillgängligt samhälle med likvärdiga förutsättningar för alla. Planen ansluter därmed till rättighetsartiklarna i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Planens utformning

Planen omfattar följande områden:

1. Kommunal planering och rollen för Kommunala rådet för funktionshinderfrågor
2. Bemötande
3. Tillgänglig information och kommunikation
4. Tillgänglighet i den fysiska miljön
5. Omsorg och social service
6. Kultur och fritid
7. Utbildning
8. Arbete

Inom varje område anges de rättighetsartiklar i FN-konventionen som är relaterade till området. Därefter ges en kortare beskrivning vad som åstadkommits inom området de senaste åren följt av åtaganden för år 2015. För de åtaganden som finansieras genom medel från tillgänglighetsplanen finns en sammanställning i slutet av planen följt av en bilaga med utförligare beskrivning.

Målgrupp

Målgrupp för planen är personer med funktionsnedsättning, men planen är även avsedd att vara till hjälp för politiker och anställda i kommunen.

Uppföljning

Uppföljning av planen ska ske årsvis där resultatet av de särskilda åtagandena redovisas. Redovisningen kan också innefatta förändringar som skett inom respektive område.

1. KOMMUNAL PLANERING OCH KOMMUNALA RÅDET FÖR FUNKTIONSHINDERFRÅGOR

”I utformande och genomförande av lagstiftning och riktlinjer för att genomföra denna konvention och i andra beslutsfattande processer angående frågor som berör personer med funktionsnedsättning ska konventionsstaterna nära samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning, däribland barn med funktionsnedsättning, genom de organisationer som företräder dem.”

Artikel 4, punkt 3, FN-konventionen

Utdrag ur arbetsordning för Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF:

- 1§ Kommunala rådet för funktionshinderfrågor (nedan kallat rådet) är ett organ för samråd och ömsesidig information mellan organisationer för personer med funktionsnedsättningar (nedan kallade organisationer) å ena sidan och kommunens styrelser och nämnder å den andra sidan. Rådet ska ta initiativ till förbättringar för personer med funktionsnedsättningar i alla åldrar.
 - 2§ När kommunen har förslag till förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som berör personer med funktionsnedsättning, ska rådet informeras i ett tidigt skede och förlöpande så att rådets synpunkter och förslag kan påverka ärendet.
 - 3§ Rådet ska ges tillfälle att framföra synpunkter på den kommunala verksamhetens utformning och föreslå förändringar i frågor som har aktualitet för personer med funktionsnedsättning.
-
- 5§ Samtliga nämnder utser kontaktpersoner för samverkan med rådet. Kontaktpersonen ska erhålla

protokoll och erforderlig muntlig information från rådet. Sekreteraren ansvarar för uppföljning av dessa ärenden.

Mål 1: Kommunens styrelser och nämnder ska utveckla ett väl fungerande samarbete med KRF i enlighet med FN-konventionen och rådets arbetsordning.

1a. Kommunens styrelser och nämnder

Aktivitet 2015 - 2016: Kommunens nämnder ska tillse:

- att rådet informeras i ett tidigt skede och fortlöpande när kommunen planerar förändringar av samhällsinsatsernas utformning som berör personer med funktionsnedsättning så att rådets synpunkter och förslag kan påverka ärendet.
- att rådet både ska ges tillfälle att framföra synpunkter på den kommunala verksamhetens utformning och föreslå förändringar som har aktualitet för personer med funktionsnedsättning.
- att samtliga styrelser och nämnder utser kontaktpersoner för samverkan med rådet.
- att socialnämndens ordförande deltar i ett rådsmöte en gång per termin för att informera rådet om aktuell verksamhetsplanering inom sitt område

Kostnad och Ansvar: Inom ordinarie budgetramar. Kommunens nämnder

Enligt rådets arbetsordning ska KRF fullgöra flera olika roller genom att informeras och lämna synpunkter på verksamheternas utformning såväl som att föreslå förändringar av verksamheternas utformning som berör personer med funktionsnedsättning. År 2011 inrättades arbetsgrupper med kontaktpersoner från förvaltningarna. Arbetsgrupperna möjliggör ett bättre samarbete med kommunens förvaltningar.

1b. Utbildning och information om FN:s konvention om mänskliga rättigheter.

Konventionen med dess rättighetsartiklar och procedurregler är omfattande och kan tyckas svåra att tillämpa på kommunal verksamhet. En utbildning och information om konventionen och dess tillämpning på kommunal nivå kan därför anses värdefull.

Aktivitet 2015: En halvdagsutbildning för KRF, nämndledamöter och tjänstemän samt en halvtimmes information till kommunfullmäktige av konsult med särskild kännedom om konventionens tillämpning på kommunal verksamhet.

Kostnad och Ansvar: 7 000 kr. Från Tillgänglighetsplanen. KRF {Ev. två kurser totalt 14000 kr}

1c. Samordnande och stödjande person

Föregående sekreterares oförutsedda pensionering år 2013 skapade i många avseenden en förvirring i organisationen av rådet och ett svårt avbräck i rådets verksamhet. Tidigare planerade verksamheter blev fördröjda eller skjutna på framtiden. Det stod klart vilken betydelse det har med en sammanhållande funktion på tjänstemannanivå i en verksamhet som vuxit både vad gäller omfattning och betydelse för kommunen. För att kunna motsvara förväntningarna på såväl kvalitet som bredd på innehåll och samverkansförmåga med förvaltningarna krävs ytterligare minst en trekvartstjänst. Se yttrande i bilaga 3

Stöd- och pådrivaransvaret har visat sig vara viktig för att lyckas med tillgänglighetsarbetet. För att få in det i det dagliga arbetet behövs därför stöd av en eller flera personer som har tillgänglighetsfrågor som sin huvuduppgift. För att kunna motsvara förväntningarna på såväl kvalitet som bredd på innehåll och samverkansförmåga med förvaltningarna krävs minst en trekvartstjänst.

Aktivitet 2015: Anställning av tjänsteman med uppgiften att vara samordnande, stödjande och pådrivande i Kommunala rådet för funktionshinderfrågor.

Ansvar: Kommunstyrelsen

2. BEMÖTANDE

-
- ”Konventionsstaterna åtar sig att vidta omedelbara, effektiva och ändamålsenliga åtgärder
- a. för att höja medvetandet i hela samhället, däribland på familjenivå, om personer med funktionsnedsättning och för att främja respekten för deras rättigheter och värdighet,
 - b. för att bekämpa stereotypa uppfattningar, fördomar och skadliga sedvänjor med avseende på personer med funktionsnedsättning, däribland sådana som grundas på kön och ålder, inom alla livets områden, samt
 - c. för att höja medvetandet om kapaciteten hos och bidrag från personer med funktionsnedsättning.”
- Artikel 8 i FN-konventionen**
-

Mål 2: Kommunens styrelser och nämnder ska aktivt arbeta för att medvetandegöra situationen för personer med funktionsnedsättning. Därigenom påskyndas en integration som medför att alla kan ta del av samhällets service och utbud på lika villkor. I gengäld kan erfarenheter och kunskaper återförmedlas från ett funktionshinderperspektiv. Därigenom blir samhället mer tillgängligt och danande för uppväxande generationer oavsett specifika funktionshinder.

I fråga om bemötande har tidigare åtaganden i tillgänglighetsplanen resulterat i framtagandet av en enkel skrift om bemötande av personer med funktionsnedsättning, ”Jämlika möten”, som finns under rubriken ”handböcker och styrdokument” på kommunens intranät.

2a. Bemötande

Aktivitet: Halvdagsutbildning för personal

Två halvdagsutbildningar har år 2009 genomförts för personal vid bibliotek och servicecenter.

Kostnad och Ansvar: 10 000 från tillgänglighetsplanen. KRF {Planeras till 2016 }

3. TILLGÄNGLIG INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

”För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och fullt ut delta på livets alla områden, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik (IT) ”

Artikel 9 i FN-konventionen

Mål 3: Kommunen ska:

- säkerställa att personer med funktionsnedsättning ges samma möjligheter som andra att tillgodogöra sig information från kommunen.
- erbjuda möjligheter till att enkelt kommunicera med tjänstemän och övriga företrädare för kommunen.
- stimulera och stödja verksamheter som syftar till att använda IT- baserade hjälpmedel.
- stödja och stimulera verksamheter som syftar till att höja kompetensen inom IT-området, speciellt hos personal vid särskilda boenden, daglig verksamhet och inom skolan för att de i sin tur ska kunna stödja boendes, brukares och elevers möjlighet att informera sig om samhället, skaffa och vidmakthålla ett kontaktnät och därmed förhöja värdet på den dagliga tillvaron.

Flera förbättringar har gjorts de senaste åren för att förbättra tillgängligheten till kommunens webbplats. Sammanställningen ”Tillgänglig information och kommunikation” finns under rubriken ”handböcker och styrdokument” på intranätet.

3a. Anpassad datorträning

Anpassad datorträning för personer med kognitiva funktionsnedsättningar efter skallskada, stroke eller liknande orsak som fått försämrad läs- och skrivförmåga, nedsatt kommunikationsförmåga samt försämrat minne.

Målet är att datorträningen ska integreras i den ordinarie verksamheten inom t ex Lärvux.

Mer detaljerad information finns i en informationsbroschyr, som kommer att finnas tillgänglig på vårdcentraler, i biblioteket och kommuninformationen.

Den föreslagna ekonomiska ramen för 2015 är en viktig delfinansiering i verksamheten, som kan väntas växa när den blir känd bland kommunens funktionshindrade. C3L kommer då troligen att behöva bistå med mer lärarkapacitet med lämplig kompetens.

Aktivitet 2015: Schemalagd datorträning individuellt eller i grupp för personer med kognitiv funktionsnedsättning.

Kostnad och Ansvar: 150 000 från tillgänglighetsplanen. Rektor C3L och KRF.

3b. Breddad målgrupp för kommunal information

Taltidningen, med aktuell information från kommunen, kommer en gång i månaden till personer med synnedsättning, men målgruppen kan breddas genom att denna information även finns som lätt-läst och på teckenspråk på kommunens webb-plats. Detta kan ske genom externa resurser som Centrum för Lättläst och SDR tecken.

Tjänsten "Teletal" erbjuder telefonstöd vid tal-, röst- och språksvårigheter då ena eller båda parter har behov av stöd för att genomföra samtalet. Teletal är en kostnadsfri tjänst som nås på tel: 020-22 11 44. Tjänsten har öppet mån-fre 8-20 och lör-sön 12-16. Information om Teletal bör föras in på kommunens hemsida.

Aktivitet 2015: Utredda kostnaden och behovet av arbetsinsats för informationsenheten för att även förmedla kommuninformationen som lätt-läst eller genom teckenspråk. Lättläst och Read speaker har tillkommit men teckenspråk saknas fortfarande.

Kostnad och Ansvar: Inom ordinarie budgetramar. Arbetsgruppen Tillgänglig information och informationsenheten.

4. TILLGÄNGLIGHET TILL DEN FYSISKA MILJÖN

"För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och fullt ut delta på livets alla områden, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor till den fysiska miljön. Dessa åtgärder, som ska innefatta:

- identifiering och undanröjande av hinder och barriärer mot tillgänglighet, ska bland annat gälla
- byggnader, vägar, transportmedel och andra inom- och utomhusanläggningar, däribland skolor, bostäder, vårdinrättningar och arbetsplatser.

Konventionsstaterna ska även vidta ändamålsenliga åtgärder för att:

- utveckla, utfärda och övervaka tillämpning av miniminormer och riktlinjer för tillgänglighet till anläggningar och service som är öppna för eller erbjuds allmänheten.
- säkerställa att enskilda enheter som erbjuder anläggningar och service dit allmänheten har tillträde beaktar alla aspekter av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- utrusta byggnader och andra anläggningar dit allmänheten äger tillträde med anvisningar i punktskrift och i lättläst och lättbegriplig form."

Artikel 9 i FN-konventionen

Mål 4: Den fysiska miljön ska vara tillgänglig. Det innebär att bostäder, lokaler och utemiljöer ska kunna användas av alla.

Framsteg har gjorts under 2000-talet för att kommunen ska bli mer tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Kommunens lokaler har förbättrats. Det största behovet finns inom barn och utbildningsförvaltningens lokalbestånd. Barn- och utbildningsförvaltningen avsatte 2007 - 2010 medel för att åtgärda enkelt avhjälpbara hinder i kommunens skolor och förskolor.

En åtgärdsplan för kommunens utemiljö togs fram år 2008 som visade att kostnaden för att åtgärda enkelt avhjälpbara hinder uppgick till drygt 30 miljoner, där förbättrad belysning stod för nästan hälften av åtgärdskostnaderna. Under åren 2011 – 2014 har ett antal busshållplatser och övergångsställen i centrala Bollnäs fått en förbättrad tillgänglighet.

I lekparken i Tyresö centrum och i Fornuddsparken har tillgängligheten tillgodosetts på ett bra sätt.

I kommunens arbete med detaljplaner och i bygglovshandläggningen finns kommunens tillgänglighetshandbok som vägledning. Ny lag försvårar tillämpningen av handboken i de delar där högre krav ställs än de som statliga myndigheter kräver.

4a. Uppföljning av tillgänglighetsinventeringen av kommunens lokaler från 2002

Åtgärder har genomförts löpande för att förbättra tillgängligheten till kommunens lokaler och vid om- eller nybyggnad har anvisningarna i Tillgänglighetshandboken följts. En samlad uppföljning av vilka åtgärder som kvarstår behöver dock göras.

Åtagande 2015: Uppföljning av tillgänglighetsinventeringen från 2002.

Kostnad och Ansvar: 50 000 kr. Fastighetsenheten i samverkan med Arbetsgruppen Fysisk tillgänglighet.

4b. Tillgänglighetsförbättringar av busshållplatser

Tillgänglighetsförbättringar i kommunens gatumiljö.

Aktivitet 2015: Tillgänglighetsförbättringar av busshållplatser och övergångsställen.

Kostnad och Ansvar: Kostnad beror av statsbidrag. Miljö- och trafikenheten/Gatu- och parkenheten.

4c. Samverkan mellan KRF och Pensionärsrådet, KPR

Aktivitet: De båda råden kommer att samverka för att gemensamt ta fram en prioritering av platser i kommunen som behöver utrustas med parkbänkar. En ytterligare uppgift kommer att vara att gemensamt lägga fram ett förslag till kommunstyrelsen om förbättringar till kommunens rekreationsområden.

Kostnad och Ansvar: Arvodering till deltagare i arbetsgrupp från de båda råden. KRF och KPR.

4d. Halvdagsutbildning om störande ljud och samtalsvänliga miljöer

Åtagande: Hörselskadades riksförbund har tagit fram en informativ rapport "Kakofonien – en rapport om störande ljud och samtalsvänliga miljöer". I rapporten beskrivs störande ljud i arbetslokaler, skolor och i offentlig miljö och ger åtgärdsförslag på hur ljudmiljön kan förbättras. Utbildningen kan lämpligen riktas till politiker, tjänstemän samt till KRF och Pensionärsrådet.

Kostnad och Ansvar: 15 000 kr. KRF i samverkan med arbetsgruppen Fysisk tillgänglighet.

4e. Anpassad möteslokal för personer med elöverkänslighet

För en grupp människor som har en ökad känslighet för radiofrekvent och lågfrekvent strålning utgör många offentliga miljöer ett problem. Även flimrande belysning kan vara ett problem.

Relativt enkla åtgärder, som avskärmning av strålningen, minskar de negativa reaktionerna för den som är elkänslig.

Åtagande 2015: Fortsatta mätningar i den offentliga inomhusmiljön och utredning av vilka anpassningsåtgärder som är mest kostnadseffektiva.

Kostnad och Ansvar: 10 000 kr. KRF:s arbetsgrupp i samverkan med fastighetsenheten.

4 f. Användning av trådlösa nätverk måste begränsas.

Trådlösa nätverk måste begränsas i största möjliga utsträckning särskilt i lokaler och på platser där barn vistas dagligen. Se bilaga 2.

Ansvar: Samhällsbyggnadsförvaltningen och IT-avdelningen i samverkan med KRF

5. OMSORG OCH SOCIAL SERVICE

”Alla personer med funktionsnedsättning har rätt till respekt för sin fysiska och psykiska integritet på lika villkor som andra.”

Artikel 17 FN-konventionen

”Konventionsstaterna erkänner lika rätt för alla personer med funktionsnedsättning att leva i samhället med lika valmöjligheter som andra personer och ska vidta effektiva och ändamålsenliga åtgärder för att underlätta att personer med funktionsnedsättning fullt åtnjuter denna rätt och deras fulla inkludering och deltagande i samhället, bland annat genom att säkerställa att:

- personer med funktionsnedsättning har möjlighet att välja sin boställningsort och var och med vem de vill leva på lika villkor som andra och inte är tvungna att bo i särskilda boendeformer.
- personer med funktionsnedsättning har tillgång till olika typer av samhällsservice både inom hemmet och i särskilt boende och till annan service, bl. a. sådant personligt stöd som är nödvändigt för att stödja boende och deltagande i samhället och för att förhindra isolering och avskildhet”.

Artikel 19 FN-konventionen

”Konventionsstaterna ska vidta effektiva åtgärder för att säkerställa personlig rörlighet med största möjliga oberoende för personer med funktionsnedsättning bland annat genom att

- underlätta personlig rörlighet för personer med funktionsnedsättning på det sätt och på den tid de själva väljer och till överkomlig kostnad.
- underlätta tillgång för personer med funktionsnedsättning till hjälpmedel av kvalitet och andra former av assistans och annan personlig service, inklusive genom att göra dem åtkomliga till rimlig kostnad.”

Artikel 20 FN-konventionen

Mål 5: Kommunen ska säkerställa att personer med omfattande och varaktiga funktionshinder får möjlighet att leva som andra.

5a. Verkställighet av beslut enligt § 9 LSS

Det råder brist på bostäder med särskild service enligt LSS. Byggandet av planerade boenden har försenats och kommunen rapporterar ett antal ej verkställda beslut till IVO.

Aktivitet 2015: Ej verkställda beslut och handlingsplan för åtgärdande ska rapporteras vid varje sammanträde i KRF

Ansvar: Socialnämnden.

5b. Ökad samverkan KRF arbetsgrupp och Socialförvaltningen

Aktivitet 2015:

-KRF:s arbetsgrupp för omsorg och social service ska involveras på ett tidigt stadium i planeringen av nya LSS-boenden och vara delaktiga i utformande av förfrågningsunderlag.

-KRF:s arbetsgrupp för omsorg och social service ska ha regelbundna möten, 1 per kvartal, med Socialförvaltningen.

Ansvar: Socialförvaltningen och KRF.

5c. Kvalitetsgranskning av LSS boenden

Fristående kvalitetsgranskningar av verksamheter inom socialtjänsten utförs av kommunens kvalitetsenhet. Sammanfattande bedömning formuleras i tre olika kvalitetsnivåer (grön, gult, rött).

Aktivitet 2015: Fristående kvalitetsgranskning av LSS boenden ska göras årligen av verksamheter som uppvisar brister (röd kvalitetsnivå). Granskningsplan och kvalitetsgranskningar ska löpande rapporteras i KRF.

Ansvar: Kvalitetsenheten och Socialförvaltningen.

5d. Fritidsaktiviteter för boende i gruppboendestad enligt LSS

Personer med funktionsnedsättning har sämre ekonomi, motionerar mindre och tar mer sällan del av kulturutbudet. Bristande tillgänglighet gör att många exkluderas i samhället. Flera brukare rapporterar att de inte har möjlighet att komma ut på egna fritidsaktiviteter.

Aktivitet 2015: Alla boende i gruppboendestad enligt LSS ska kunna delta i minst tre individuellt anpassade kultur- eller fritidsaktiviteter varje vecka.

Ansvar: Socialförvaltningen.

5e. Säkerställa kompetens

Socialstyrelsens fastställde i mars 2014 allmänna råd om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning.

Aktivitet 2015: Kartläggning av kompetensläget i kommunens verksamheter och göra en plan för implementering.

Ansvar: Socialförvaltningen.

5f. Stöd till Vuxenskolans utbildning Hälsokörkortet

Dålig hälsa är mer än tio gånger vanligare bland personer med funktionsnedsättning.

Hälsofrämjande insatser för boende i gruppboendestad, bättre mat och rörelsevanor.

Fortsatt ekonomiskt stöd för deltagande i Vuxenskolans utbildning Hälsokörkortet.

Hälsokörkortet är ett koncept som initialt bygger på ett forskningsprojekt som gjorts på Karolinska Institutet. Syftet är att kunna erbjuda hälsosamma kost- och rörelsevanor för personer med funktionsnedsättning. Verksamheten finns sedan några år i Tyresö och information om möjligheten att delta sker genom verksamheter för personer med funktionsnedsättning, i första hand till personer i särskilda boenden och/eller deltagare i kommunens dagliga verksamhet.

Aktivitet 2015: Ekonomiskt stöd för att underlätta för målgruppen att delta i verksamheten (kostnaden är 1500 kr för 9 utbildningstillfällen).

Kostnad och Ansvar: 30 000 kr för 30 deltagare (egenavgift 500 kr och stöd från kommunen 1000 kr) från tillgänglighetsplanen. Vuxenskolan.

6. KULTUR- OCH FRITID

”Konventionsstaterna erkänner rätten för personer med funktionsnedsättning att på lika villkor som andra delta i kulturlivet och ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning

- bereds tillgång till kulturella produkter i tillgänglig form.
- bereds tillträde till platser för kulturella föreställningar eller tjänster, såsom teatrar, museer, biografer, bibliotek och turistservice och så långt som möjligt till minnesmärken och platser av nationell kulturell betydelse.”

”Konventionsstaterna ska vidta ändamålsenliga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att utveckla och använda sin kreativa, artistiska och intellektuella förmåga, inte endast i eget intresse utan även för samhällets berikande.”

”Personer med funktionsnedsättning ska ha rätt, på lika villkor som andra, till erkännande av och stöd för sin särskilda kulturella och språkliga identitet, däribland teckenspråk och dövas kultur.”

”För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att på lika villkor som andra delta i rekreations- och fritidsverksamhet och idrott, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att

- uppmuntra och främja deltagande i största möjliga utsträckning av personer med funktionsnedsättning i allmänt tillgänglig idrottslig verksamhet på alla nivåer.
- säkerställa att personer med funktionsnedsättning har möjlighet att organisera, utveckla och delta i idrott och rekreation som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning och i detta syfte uppmuntra erbjudande av ändamålsenlig instruktion, utbildning och resurser på lika villkor som andra.
- säkerställa att personer med funktionsnedsättning har tillgång till service av personer och organ som ägnar sig åt att organisera rekreationsverksamhet, turism, fritidsverksamhet och idrott.

Artikel 30 FN-konventionen

Mål 6: Kommunen ska göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att delta i kultur- och fritidsverksamhet för att utveckla inneboende intressen och förmågor.

6a. Fortsatt utveckling av fritidsaktiviteter för barn- och ungdomar med funktionsnedsättning

Vid Utvecklingsförvaltningen finns sedan några år en halvtidstjänst med inriktning att tillskapa fritidsaktiviteter för barn- och ungdomar med funktionsnedsättning. I tjänsten ingår att samverka med det lokala föreningslivet, framställa informationsmaterial, samverka med andra kommunala verksamheter som Kulturskolan, delta i kommunövergripande aktiviteter som en årlig fritidsmässa som vänder sig till målgruppen, genomföra behovsinventeringar m.m.

Aktivitet 2015: Fortsatt utveckling av fritidsaktiviteter

Kostnad och Ansvar: 115 000 kr från tillgänglighetsplanen. Utvecklingsförvaltningen i samverkan med KRF Se bilaga 1

6b. Naturguidningar som även passar personer med funktionsnedsättning

För att stärka intresset och möjligheten till naturupplevelser för personer med funktionsnedsättning har också en verksamhet med naturguidningar kommit igång. Naturguidningarna vänder sig till bl. a. sarskolan, KomAn-projektets mobiliseringsgrupper och de lokala funktionshinderföreningarna. Även den fysiska tillgängligheten till naturområden har förbättrats genom åtgärder vid Dyviks lövängar (2011) och Kolardammarna (2012).

Aktivitet 2015: Naturguidningar för personer med funktionsnedsättning genom kontakter med skolan och de lokala funktionshinderföreningarna.

Kostnad och Ansvar: 50 000 kr. Miljö- och trafikenheten.

6c. Framtagande av naturguide för Tyresö kommun

Kommunen avser att ansöka om medel från Länsstyrelsen för att ta fram en guide till kommunens naturområden. Guiden ska även innehålla information om tillgängligheten till områdena.

Aktivitet 2015: Delfinansiering av naturguide som utförligt beskriver tillgängligheten till naturområden i kommunen.

Kostnad: 40 000 kr.

Ansvar: Kommunekologen

6d. Förbättring av tillgängligheten till simhallen för funktionshindrade

Ett problem är att omklädningsrummet är för litet och är avsett för både herrar och damer. och samtidigt är ett genomgångsrum. Stora bassängen är svårtillgänglig. Badtider och badavgifter för personer med funktionsnedsättning behöver anpassas.

Aktivitet 2015: Erforderliga förbättringar utreds.

Ansvar: Utvecklingsförvaltningen / Fritidsavdelningen

7. UTBILDNING

”Konventionsstaterna erkänner rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning. För att förverkliga denna rätt utan diskriminering och på lika villkor ska konventionsstaterna säkerställa ett sammanhållet utbildningssystem på alla nivåer och livslångt lärande inriktat på:

- full utveckling av den mänskliga potentialen och känslan för värdighet och egenvärde samt förstärkning av rättigheterna, de grundläggande friheterna och den mänskliga mångfalden.
- utveckling av personlighet, begåvning och kreativitet hos personer med funktionsnedsättning samt av deras mentala och fysiska färdigheter till deras fulla möjligheter, samt
- att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att effektivt delta i ett fritt samhälle.

”För att förverkliga denna rätt ska konventionsstaterna säkerställa att:

- personer med funktionsnedsättning inte utestängs från det allmänna utbildningssystemet på grund av funktionsnedsättning och att barn med funktionsnedsättning inte utestängs från kostnadsfri obligatorisk grundutbildning eller från undervisning som följer efter grundutbildning, på grund av funktionsnedsättning.
- personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet och till undervisning som följer på grundutbildning på sina hemorter.
- skälig anpassning erbjuds utifrån personliga behov.”

Artikel 24 FN konventionen

Mål 7: Kommunen ska säkerställa att alla elever ges bästa möjliga förutsättning för lärande och utveckling. Andelen elever med funktionsnedsättning, oavsett om de läser enligt grundsärskolan eller är integrerade i grundskolan, ska ges möjlighet att uppnå godkända betyg i svenska, engelska och matematik till minst 90 %.

I Barn- och utbildningsnämndens nämndplan sägs att alla elever i skolan ska få den stimulans som krävs för att utvecklas och att elever som behöver extra ska få detta på ett tidigt stadium. En ny skollag tillämpas från halvårsskiftet 2011. Den nya lagen innebär bland annat att kravet på kommunal skollag och kvalitetsredovisning slopas. I stället finns krav på dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på enhets- och huvudmannanivå. Rektors roll och mandat stärks, liksom möjligheten för vårdnadshavare att överklaga vissa beslut som rör elever.

I den nya skollagen stärks elevhälsans roll. Bland annat slås det fast att alla elever ska ha tillgång till skolläkare, skolsköterska, kurator och psykolog.

Under perioden 2010-2013 har projektet "En skola för var och en" pågått. Ett mål för projektet var att verka för ett inkluderande synsätt genom att se över vilka elever i kommunens särskilda undervisningsgrupper som kan inkluderas i vanlig klass. Samtidigt med denna förändring sker en satsning på elevernas kompetens genom nätverk mellan lärare som redan har ett inkluderande arbetssätt och lärare som ska tillägna sig detta arbetssätt.

I och med den nya skollagen byter den obligatoriska särskolan namn till grundsärskolan med nya kursplaner. Elever med autism ska inte längre tillhöra grundsärskolan om de inte också har en utvecklingsstörning. Detta innebär ett ökat krav på grundskolan, som måste erbjuda dessa elever adekvat stöd inom sin verksamhet.

7a. Arbetsgruppen Utbildning

Aktivitet 2015: Inom arbetsgruppen Utbildning ska nya vägar prövas för att få kontakt med befattningshavare inom skolan. Likaså behöver information ske till förvaltningen att arbetsgruppen och rådet är remissinstans i viktiga förändringsfrågor inom skolan i linje med den av kommunstyrelsen fastställda arbetsordningen.

Arbetsgruppen önskar således träffa utbildningsförvaltningen en gång per halvår, samt få tillgång till de olika skolenheternas utvecklingsplaner, för information om vilka insatser som görs i kommunens skolor, för barn och ungdomar i behov av särskilt stöd.

Kostnad och Ansvar: Ingen särskild kostnad. Arbetsgruppen Utbildning och KRF.

8. ARBETE

"Konventionsstaterna erkänner rätten till arbete för personer med funktionsnedsättning på lika villkor som för andra. Det innefattar rätten att kunna förtjäna sitt uppehälle genom fritt valt eller antaget arbete på arbetsmarknaden och i en arbetsmiljö som är öppen, som främjar integration och är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Konventionsstaterna ska skydda och främja förverkligandet av rätten till arbete, däribland för personer med förvärvad funktionsnedsättning under anställning, genom att vidta ändamålsenliga åtgärder, däribland lagstiftning."

Artikel 27 FN-konventionen

Mål 8: Kommunen ska:

- tillsammans med myndigheter och institutioner skapa förutsättningar till arbete och inkomst eller daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning.
Arbete eller meningsfull sysselsättning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna vara delaktig i samhället. Ungdomar med funktionsnedsättning har särskilt svårt att komma in på arbetsmarknaden och Tyresö kommun har en särskilt viktig funktion som arbetsgivare.
- inom ramen för vuxenutbildningen tillhandahålla yrkesutbildningar som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning

8a. Feriejobb

Aktivitet 2015: 15 % av feriejobben ska tilldelas ungdomar med funktionsnedsättning.

Ansvar: Utvecklingsförvaltningen

Sammanlagda kostnader för KRF, Mål 1 – 8, aktiviteter år 2015
Budgetram 600 000 kr

	Verksamhet	Belopp (kr)	Sida
1b	Utbildning och information om FN:s konvention om mänskliga rättigheter	14000	9
3a	Anpassad datorträning	150000	11
4a	Uppföljning av tillgängligheten till kommunens lokaler	50000	12
4d	Halvdagsutbildning om störande ljud och samtalsvänliga miljöer	15000	12
4e	Anpassad lokal för personer med elöverkänslighet	10000	12
5d	Stöd till Vuxenskolans utbildning Hälsokörkortet	30000	13
6a	Fortsatt utveckling av fritidsaktiviteter för barn och ungdomar	115000	15
6b	Naturguidningar som även passar personer med funktionsnedsättning	50000	15
6c	Framtagande av naturguide för Tyresö kommun	40000	16
	Reserv	126000	
	Summa	600000	

Bilaga 1 Kultur och fritid för alla 2015

Mål: Aktiviteter som utvecklar möjligheten till fritidsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättningar. Skapa goda förutsättningar för barn och ungdomar med en funktionsnedsättning att delta i föreningslivet.

Nuläge: Tyresö kommun har gjort flera insatser för att förbättra fritid och kulturutbud för personer med funktionsnedsättning.

17-18 maj 2013 genomfördes Fritidsmässan Minfritid.nu. Mässan riktar sig till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning samt deras familjer, personal, vänner och andra intresserade. Mässan Minfritid.nu är ett regionalt samarbete vars syfte är att förmedla fritidsaktiviteter till personer med funktionsnedsättning. Mässan är ett samarbete mellan Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nynäshamn, Salem och Tyresö kommuner samt Habilitering och Hälsa. År 2015 kommer mässan att genomföras i Nynäshamn med Nynäshamn som projektägare.

Tyresö kommun är med och samarbetar kring Fritidsnätet som är en webbtjänst. Fritidsnätet samlar ett stort fritidsutbud för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning i Stockholms län.

Med hjälp av tydliga filter kan du enkelt sortera fram de fritidsaktiviteter som just du är intresserad av, oavsett var du bor, vilka behov du har eller hur gammal du är.

I Fritidsnätet samverkar cirka 20 kommuner i Stockholmsregionen samt Habilitering & Hälsa, som hör till Stockholms läns landsting, för att skapa en internetbaserad databas med mängder av fritidsmöjligheter för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar.

Tyresö kommun har, tillsammans med Haninge, Nacka och Nynäshamn och Värmdö, tagit fram en katalog med kultur- och fritidsaktiviteter speciellt för dig som behöver extra stöd.

Den 9 juni var Tyresö, för tredje året i rad, med och ordnade ett Beachparty på Dalarö för ungdomar 12-21 år som behöver extra stöd. Där fick de träffa kompisar, prova på en massa aktiviteter och avsluta med disco och grillning på fritidsgården.

Tyresö kommun erbjuder även gratis naturguidningar för allmänheten. Några av dessa guidningar är anpassade för personer med nedsatt rörelseförmåga.

Tyresös kulturskola erbjuder tillsammans med kulturenheten idag en verksamhet som ska vara öppen för alla. Fritidskontoret och kulturenheten har dessutom inlett ett samarbete där teaterföreställningar har erbjudits för barn med särskilda behov. Under 2014 genomför även ett större projekt för våra barn i särskolan som heter "Dans för alla". Projektet består av en del workshops som kommer utnyttja i en föreställning i samband med "Kultur i höstmörkret".

På Tyresöfestivalen 2014 uppträdde ett par i rullstolsdans i samband med invigningen av utbyggnaden av Skateparken.

Prioriterade områden inför 2015

- Vi vill fortsätta satsningen att erbjuda särskilda teaterföreställningar/speciella projekt för utvalda grupper.
- Kompetensutbildning för ledare och tränare i Tyresös föreningsliv.
- Fortsätta samarbetet med övriga kommuner i Stockholms län och vara delaktiga i gemensamma projekt.
- Utbildning för våra kommuninvånare i form av öppna föreläsningar samt riktade föreläsningar/utbildningar för våra föreningsledare.
- Samarbeta med övriga kommuner kring en eventuell gemensam prova på dag/Beachparty/läger samt minfritid.nu
- Arbeta med tillgängligheten på Tyresöfestivalen.
- Naturen för alla

Kostnad

Kultur, teaterföreställningar/workshops	50.000 kr
Utbildning	30.000 kr
Arbeta med tillgängligheten på Tyresöfestivalen	20.000 kr
Nätverksarbete med övriga kommuner i Stockholms län	15.000 kr
	115.000 kr

Ansvar

Susanne Svidén, fritidssamordnare

Bilaga 2. Användning av trådlösa nätverk behöver begränsas.

KRF anser att det är viktigt att moderna tekniska hjälpmedel används i utbildningen men vill varna för att införa trådlösa nätverk i klassrum och i daghem där barn ska vistas länge. Rent allmänt har strålningsmiljön blivit avsevärt sämre för elöverkänsliga personer pga alla trådlösa nätverk och den tenderar att bli en hälsofara för folk i allmänhet. Det bör kommunen ha i åtanke.

Europarådet har i sin resolution nr 1815 från 2011 (punkt 8.3) uppmanat till att man särskilt i skolor och klassrum ska prioritera användning av trådbundna internetanslutningar pga strålningsrisken. Rent allmänt anser Europarådet i samma resolution (punkt 8.2) gränsvärden för långvarig exponering av radiofrekventa (RFR), elektromagnetiska fält som ligger ungefär 10000 ggr lägre än gränsvärdet som är ansatt den svenska strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). Det senare gränsvärdet är satt strax under den nivå när kroppen börjar värmas upp och det förra gränsvärdet tar hänsyn till risken för funktionsstörningar och skador på hjärnan och andra kroppsorgan. Europarådet varnar också för barns användning av mobiltelefoner (punkt 8.3) särskilt i skolor och klassrum. Liknande varningar kommer också från Europaparlamentet i dess resolution av den 2 april 2009, nr 2008/2211, punkterna 8 och 15.

Bioinitiative Working Group¹ är en sammanslutning av läkare och vetenskapsmän som samlat in och studerat rapporter från hela världen om hälsoproblem orsakade av radiofrekvent elektromagnetisk strålning. Gruppen gav ut en första rapport 2007 och angav med stöd av resultatet gränser för strålning som de då ansåg kunna accepteras utan risk för negativ påverkan. Nästa studie som omfattade ca 1800 rapporter gav till resultat att den godtagbara strålningsnivån var alldeles för hög och den har nu i gruppens rapport 2012 sänkts avsevärt ned till 3 - 6 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ för långvarig exponering av barn med pulsad radiofrekvent strålning. En iPad som arbetar i trådlöst nätverk ger värden som varierar mellan 100 och 1000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ på läsavstånd.

Österrikiska läkarförbundet² har gjort en liknande sammanställning av medicinska rapporter och antagit gränsvärden för RF-strålning med utgångspunkt från ett godtagbart normalvärde på 1 $\mu\text{W}/\text{m}^2$, 1-10 är något över normalt, 10-1000 mycket över och 1000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ eller mer är avsevärt mycket över normalvärdet.

Som exempel kan nämnas att i rum med nätverk typ WiFi är strålningsnivån ca 50-100 $\mu\text{W}/\text{m}^2$. I innerområdet i Centrum är nivån nära 2000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ som högst på nedre planet. På övre planet stiger nivån till 15000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ vid kaféets fätöljer och tidvis ända upp till 100000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ vid borden under skylten Espresso House. Vid en punkt till höger om kaféet har 180000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ uppmätts (Januari 2015). Där sitter folk och dricker kaffe. Det borde de nog inte göra av hälsoskäl.

2012 kom ett upprop från en grupp österrikiska läkare som om riskerna med EMF. De kallade uppropet Freiberg Apell och till dem anslöt sig över 1000 läkare. 2012 kom det en fortsättning kallad International Doctors Appeal³. Den hänvisar bl a till österrikiska läkarförbundets sammanställning och innehåller en kortfattad och bra sammanfattning om rapporterade strålningsrisker och om de negativa hälsoeffekter som på 10 år har blivit mer framträdande och allvarliga.

¹ <http://www.bioinitiative.org/>

² <http://freiburger-appell-2012.info/media/EMF%20Guideline%20OAK-AG%202012%2003%2003.pdf>

³ http://freiburger-appell-2012.info/media/International_Doctors_Appeal_2012_Nov.pdf

Bilaga 3. Behov av en samordnande och stödjande funktion för KRF

Tyresö kommun
Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF

2015-02-05

Till

Kommunstyrelsen

Behov av samordnande och stödjande funktion för KRF, samt förslag till ändringar av KRF arbetsordning

För att kommunens funktionshinderpolitiska målsättning ska kunna förverkligas enligt lagstiftningens riktlinjer krävs att Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF, har kompetens knuten till sig som kan verka som konsulent/samordnare för funktionshinderfrågorna. Det är inte möjligt för rådets ledamöter att överta dessa uppgifter.

Huvuduppgiften för konsumenten/samordnaren är att utifrån gällande funktionshinderlagstiftning uppmärksamma rättigheter och intressen för personer med funktionsnedsättning. Målet är full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkoren allt i enlighet med FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Arbetsuppgifterna kan beskrivas enligt följande:

Råd och information i frågor som rör personer med funktionsnedsättning.

Planering av kommunens insatser inom funktionshinderområdet.

Medverkan i genomförandet av kommunens funktionshinderpolitiska program i kommunplan och tillgänglighetsplan.

Stödja förtroendevalda och anställda inom kommunen i frågor kring funktionshinder.

Kunskapsstöd till rådets arbetsgrupper.

Följa utvecklingen inom funktionshinderområdet såväl lokalt som nationellt.

Förmedla aktuell information till och från funktionshinderorganisationerna

För att kunna fullfölja ovannämnda arbetsuppgifter och samtidigt motsvara förväntningarna på innehållsmässig kvalitet och bredd samt nödvändig samverkan med förvaltningarna bedömer rådet att det behövs minst en trekvartstjänst. Utan en sådan tjänst riskerar rådet upphöra att fungera som avsett.

KRF föreslår, med stöd av vad som framförts ovan, att Kommunstyrelsen beslutar om att åter inrätta sammanlagt en heltjänst innefattande sekreterare och konsulent/samordnare. Tjänsten kan inledningsvis delas mellan nuvarande sekreterare på 30 procent och ny tjänsteman på 75 procent.

Rådets arbetsordning föreslås kompletteras med en paragraf som upptar ovan i punktform redovisade arbetsuppgifter.

Därjämte föreslås rådet byta namn till Kommunala funktionshinderrådet, KFR.

Mats Larsson
Ordförande, KRF

Bilaga 4. Behov av kommunal tillgänglighetsrådgivare

Tyresö kommun
Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF

2015-02-05

Till Kommunstyrelsen Behov av kommunal tillgänglighetsrådgivare

Byggnadslagstiftningen

I bygglagstiftningen finns krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Enligt Boverket är kraven relativt långtgående, framför allt när det gäller nybyggnad.

Kraven stöds av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken, "Från patient till medborgare" och även av FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Den byggda miljöns tillgänglighet och användbarhet skulle vara god om kraven åtlyddes och tillämpades på avsett sätt. Efterlevnaden är emellertid ett problem. Enligt Boverket är det viktigaste skälet till att kraven inte uppfylls att byggherrarna inte alltid har ett egenintresse av att uppfylla tillgänglighetskraven.

Ofta anses de krav som ställs vara en belastning och en "onödig" fördyring, som inte kan "räknas hem". Det förekommer också en uppfattning att tillgänglighetskraven inte är lika bindande som övriga krav.

Boverket anser att byggnadsnämndens bevakning av byggherrens förutsättningar att uppfylla tillgänglighetskraven är särskilt viktig. Behovet av att utnyttja fristående sakkunnigkontroll är därför förhållandevis stort.

För att byggnadsnämnden ska kunna bevaka tillgänglighetskraven krävs att erforderlig kunskap finns tillgänglig inom kommunen. Förutom i byggnadsteknik krävs kunskap om lagar och regler. För att förstå varför tillgänglighetskrav finns krävs dessutom kunskap om funktionshinder. Samverkan med funktionshinderrådet är av stor vikt och oftast en förutsättning för att resultatet ska bli tillgängligt och användbart.

Plan- och bygglagen, PBL, är tydlig i sina krav på tillgänglighet och användbarhet, men tillämpningen av den kräver övervakning i hela kedjan av åtgärder som ska genomföras enligt kapitel 10 i lagen. Därför behöver kommunen en tillgänglighetsrådgivare.

Tillgänglighetsrådgivaren i Tyresö

I planen "Ökad delaktighet för personer med funktionshinder"

"Plan för Tyresö kommun 2005 – 2007", antagen av kommunfullmäktige 2005-06-16 ingick inrättande av en tjänst för en tillgänglighetsrådgivare på halvtid.

Tjänsten innehas för närvarande av Anders Rydström. I sin egenskap av tillgänglighetsrådgivare är han en mycket viktig resurs för kommunens handikappolitiska verksamhet och en länk mellan Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF, och Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Han var sammanhållande vid framtagandet av tillgänglighetshandboken som är ett hjälpmedel för alla kommunförvaltningar i skapandet av ett Tyresö tillgängligt för alla. Handboken har rönt stort intresse ute i landet, men hade aldrig kommit till utan hans medverkan. Han har en viktig funktion när det gäller att bevaka att handboken följs i olika instanser inom förvaltningarna och att

detaljplanebestämmelser, exploateringsavtal och markanvisningsavtal följer handbokens bestämmelser och rekommendationer. Ändringar i PBL har lett till att handboken reviderats för att stämma med de nya lagarna, vilket har krävt aktiv medverkan av tillgänglighetsrådgivaren.

Han har även en viktig granskande roll för att byggprocessen ska fungera som det är tänkt så att inte tillgänglighetskraven blir eftersatta eller i värsta fall helt bortglömda. Om så sker kan resultatet bli, som en kritisk arkitekt uttrycker det; att "den okunnige ska granska den okunniges ritningar" och "det är detta som är den största orsaken till att det byggs otillgängligt i Sverige."

I tillgänglighetsrådgivarens arbete ingår dessutom att ha fortlöpande kontakt med alla förvaltningar för att åtgärda enkelt avhjälpbara hinder och vara KRFs "förlängda arm" i ärenden angående fysisk tillgänglighet. Det förutsätts att han deltar i rådets sammanträden, beredningar och möten med rådets arbetsgrupp för fysisk tillgänglighet när dessa frågor diskuteras.

Konsekvenser om tjänsten som tillgänglighetsrådgivare dras in

Tyresö kommun har gott anseende inom handikapprörelsen och namn om sig att vara en tillgänglig kommun. Tillgänglighetsrådgivarens betydelse i detta sammanhang kan knappast överskattas. Indragning av tjänsten skulle innebära ett stort avbräck i kommunens tillgänglighetsarbete och negativt påverka kommunens anseende.

Anders Rydström kan inte utan vidare ersättas med tjänsteman i kommunen som saknar motsvarande kompetens. Som byggnadsingenjör har han med tiden tillägnat sig kunskaper motsvarande de som erfordras för certifiering av fristående sakkunniga kontrollanter av tillgänglighet enligt Boverkets krav (BFS 2009:11). I egenskap av sakkunnig kontrollant kan han ingå som kompetent motpart till byggherren i byggprocessen för att tillgodose tillgänglighetskraven enligt PBL.

Sammanfattning av tillgänglighetsrådgivarens arbetsuppgifter

- Se till att avsnitt om tillgänglighet förs in i kommunens planbeskrivningar.
- I samverkan med KRF prioritera åtgärdsförslag från bidragssökande, för att förbättra fysisk tillgänglighet i kommunen.
- Bevaka fysiska tillgänglighetsfrågor.
- Ta emot synpunkter från kommuninvånare på brister i den fysiska tillgängligheten.
- Driva frågor om enkelt avhjälpbara hinder.
- Bevaka förändringar i regelverk som berör fysisk tillgänglighet.
- Medverka till att frågan om fysisk tillgänglighet finns med i hela bygglovprocessen.
- Se till att fysisk tillgänglighet till kommunens lokaler inventeras.
- Se till att fysisk tillgänglighet till Tyresö bostäders fastigheter inventeras.
- Se till att fysisk tillgänglighet till offentliga lokaler inventeras.
- Se till att fysisk tillgänglighet till offentliga platser inventeras.
- Delta i KRF sammanträden och redovisa vad som är aktuellt.

Slutomdöme

KRF anser det nödvändigt att tjänsten som tillgänglighetsrådgivare behålls och återbesätts med kompetent tjänsteman när Anders Rydström går i pension.

För kommuninvånarna i allmänhet såväl idag som i framtiden måste det framstå som en trygghet att ny- och ombyggnad är kontrollerad av expertkompetens för att säkra fysisk tillgänglighet.

Vad gäller kommunens framtida kostnader vid bostadsanpassningar är det viktigt att den fysiska tillgängligheten säkras på ett tidigt stadium i byggskedet för att undvika stora framtida utgifter och underlätta fritt val av bostad och miljö.

Bilaga 5. KRF:s arbetsgrupper och kontaktpersoner 2015

1. Tillgänglig Information

Kontaktpersoner: Karin Hassler, Informationschef; Eva Tinnerholm, Informatör

Bengt Stenström, RTP och Hjärnkraft, *Sammankallande*

Ulf Looström, DHR,

Alireza Azarbad, RTP (adjungerad)

2. Tillgänglighet i den fysiska miljön

Kontaktpersoner: Anders Rydström, Tillgänglighetsrådgivare, Janne Nilsson, Fastighetschef; Göran Norlin, Chef Miljö och Trafik

Ulf Looström, DHR, *Sammankallande*

Lennart Hellman, Haninge-Tyresö reumatikerförening

Bengt Stenström, RTP och Hjärnkraft

Maud Tillgren, Strokeföreningen och Astma- och Allergiförbundet

Angelica Wilén, Elöverkänsligas Riksförbund och Tandvårdsskadeförbundet distrikt Stockholm

Åke Wisén, Hörselskadades distrikt i Stockholm, Stockholms dövas förening

Robin Åbrandt, Förbundet Unga Rörelsehindrade

3. Omsorg och social service

Kontaktpersoner: Stig Jönsson, Avdelningschef; Gunny Bäckström, Avdelningschef

Anne Kierkegaard, Autism- och Aspergerföreningen i Stockholms län, *Sammankallande*

Sophie Tzelidis, FUB

Bengt Stenström, RTP och Hjärnkraft

4. Kultur och fritid

Kontaktpersoner: Irené Hededal, Kulturchef; Susanne Svidén, Fritdssamordnare

Åke Wisén Hörselskadades distrikt i Stockholm, *Sammankallande*

Erland Nilsson, Afasiföreningen

Maud Tillgren, Strokeföreningen och Astma- och Allergiförbundet

Angelica Wilén, Elöverkänsligas Riksförbund och Tandvårdsskadeförbundet distrikt Stockholm

5. Utbildning

Kontaktpersoner: Agneta Ahlin, Chef Barn i behov av särskilt stöd; Erik Sanner, Utvecklingsstrateg

Vakant, *Sammankallande*

Sophie Tzelidis, FUB

Jenny Hultgren, Autism- och Aspergerföreningen i Stockholms län

Maud Tillgren, Strokeföreningen och Astma- och Allergiförbundet

6. Arbete

Kontaktperson: Sophia Nyzelius, Lokal projektledare KomAn

Maud Tillgren, Strokeföreningen och Astma- och Allergiförbundet, *Sammankallande*

Bengt Stenström, RTP och Hjärnkraft

Förkortningar

DHR Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder

FUB Förbundet för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning

RTP Personskadeförbundet RTP

Datum 2015-02-05
Tid 18:00–20:45
Plats Sammanträdesrummet Myggdalen, kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justerings plats
och tid Kommunhuset 2015-02-20

Paragrafer 1 - 11

Sekreterare

Annica Sterner

Ordförande

Mats Larsson

Justerande

Angelica Wilén

Närvarolista

Beslutande

Mats Larsson (FP)
Ulf Looström (DHR Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder)
Lennart Hellman (RMR Haninge-Tyresö Reumatikerförening)
Bengt Stenström (RTP Riksförbundet för trafik och polioskadade, Hjärnkraft)
Maud Tillgren (Strokeföreningen, Astma- och allergiförbundet)

Ersättare

Erland Nilsson (Afasiföreningen)
Lena Rosberg (Astma- och allergiföreningen)
Angelica Wilén (Tandvårdsskedeförbundet distrikt Stockholm, Elöverkänsligas riksförbund)

Adjungerade

Robin Åbrandt (Förbundet unga rörelsehindrade)

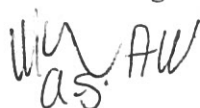
Övriga

Annica Sterner, Sekreterare, Kommunala rådet för funktionshinderfrågor

Frånvarande

Ulla Gribbe (V)
Anne Kierkegaard (Autism- och Aspergerföreningen i Stockholms län)
Sophie Tzelidis (FUB Föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna)
Åke Wisén (Hörselskadades distrikt i Stockholm, Stockholms dövas förening)
Mats Eriksson (Attention Södertörn)
Inger Gemicioglu (DHR Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder)
Jenny Hultgren (Autism- och Aspergerföreningen i Stockholms län)

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande